

**Національний університет «Львівська політехніка»
Кафедра кадастру територій**

**ПОНЯТТЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ

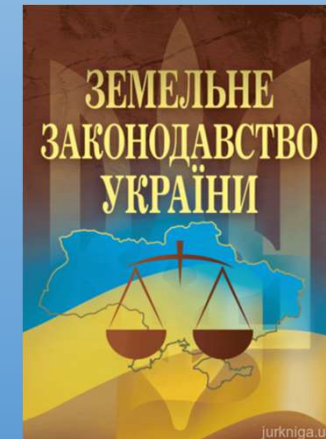
Основними завданнями державного контролю за використанням та охороною земель є:

- забезпечення додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами земельного законодавства України;
- забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони та раціонального використання земель;
- запобігання порушенням законодавства України у сфері використання та охорони земель, своєчасне виявлення таких порушень і вжиття відповідних заходів щодо їх усунення;
- забезпечення додержання власниками землі та землекористувачами нормативів у сфері охорони та використання земель, запобігання забрудненню земель та зниженню родючості.

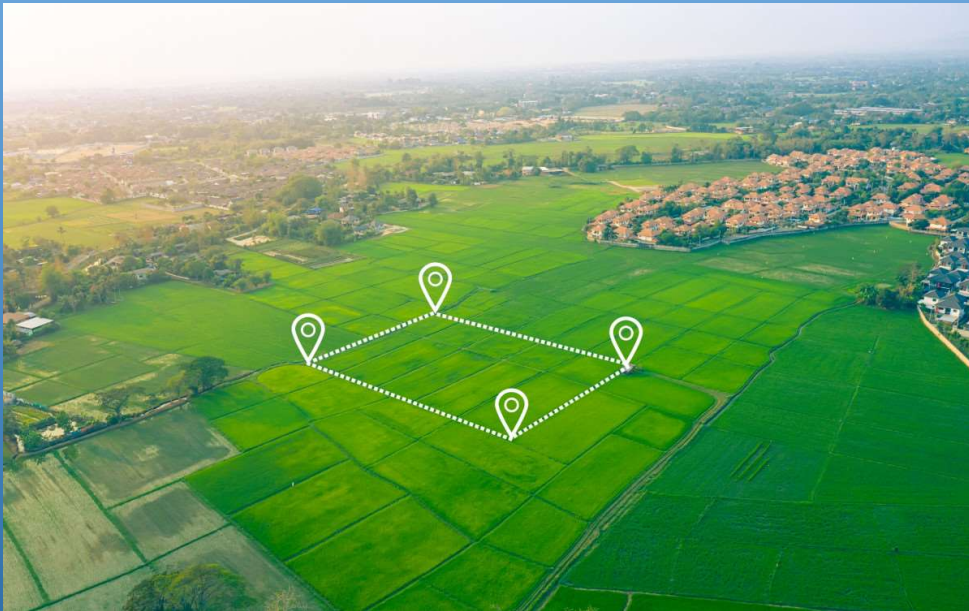

Основними принципами здійснення державного контролю за використанням та охороною земель є:

- забезпечення раціонального використання та охорони земель як основного національного багатства, що перебуває під особливою охороною держави;
- пріоритет вимог екологічної безпеки у використанні земельних ресурсів над економічними інтересами;
- повне відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю внаслідок порушення земельного законодавства України;
- поєднання заходів економічного стимулювання і відповідальності у сфері використання та охорони земель.

Об'єктом державного контролю за використанням та охороною земель є всі землі в межах території України.

Органи, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель, проведення моніторингу родючості ґрунтів

- Державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин

(Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру)

- Державний контроль за використанням та охороною земель

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом, у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю

Таких повноважень органи місцевого самоврядування набули із вступом в дію 26 травня 2022 року відповідних норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин».

Органи, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель, проведення моніторингу родючості ґрунтів

- Державний контроль за дотриманням вимог законодавства України про охорону земель

Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів
(Державна екологічна інспекція України)

- Моніторинг родючості ґрунтів земель сільськогосподарського призначення та агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення

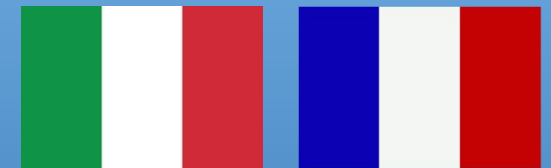
Центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики
(Міністерство аграрної політики та продовольства України)

Нагляд (контроль) у країнах Європейського Союзу

В Італії нагляд за дотриманням законодавства здійснює спеціальне контрольне управління із земельних питань при Міністерстві фінансів.

У Франції цю функцію здійснюють Національна служба контролю, Служба національної документації з контролю, дирекції зі здійснення нагляду за використанням та охороною земельних ресурсів і податкових служб у департаментах і створено регіональні інспекторські центри.

У Німеччині нагляд за використанням земельних ресурсів виконують контрольні управління під керівництвом Міністра внутрішніх справ чи Міністра фінансів федеральної землі.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПІДПОРЯДКОВАНOSTІ УПРАВЛІННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ

**Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства
України**

**Державна служба з питань геодезії, картографії та кадастру
(Держгеокадастр)**

**Головне управління Держгеокадастру в розрізі адміністративно-
територіальних одиниць**

Управління контролю за використанням та охороною земель

**Відділи Держгеокадастру в розрізі адміністративно-територіальних
одиниць**

Державний контроль за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель і моніторинг ґрунтів здійснюються шляхом:

- проведення перевірок;
- розгляду звернень юридичних і фізичних осіб;
- участі у прийнятті в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджень, протиерозійних гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель;
- розгляду документації із землеустрою, пов'язаної з використанням та охороною земель;
- проведення моніторингу ґрунтів та агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення.

Передумови здійснення контролю за використанням та охороною земель

Підстава,
(звернення, скарга,
лист тощо)

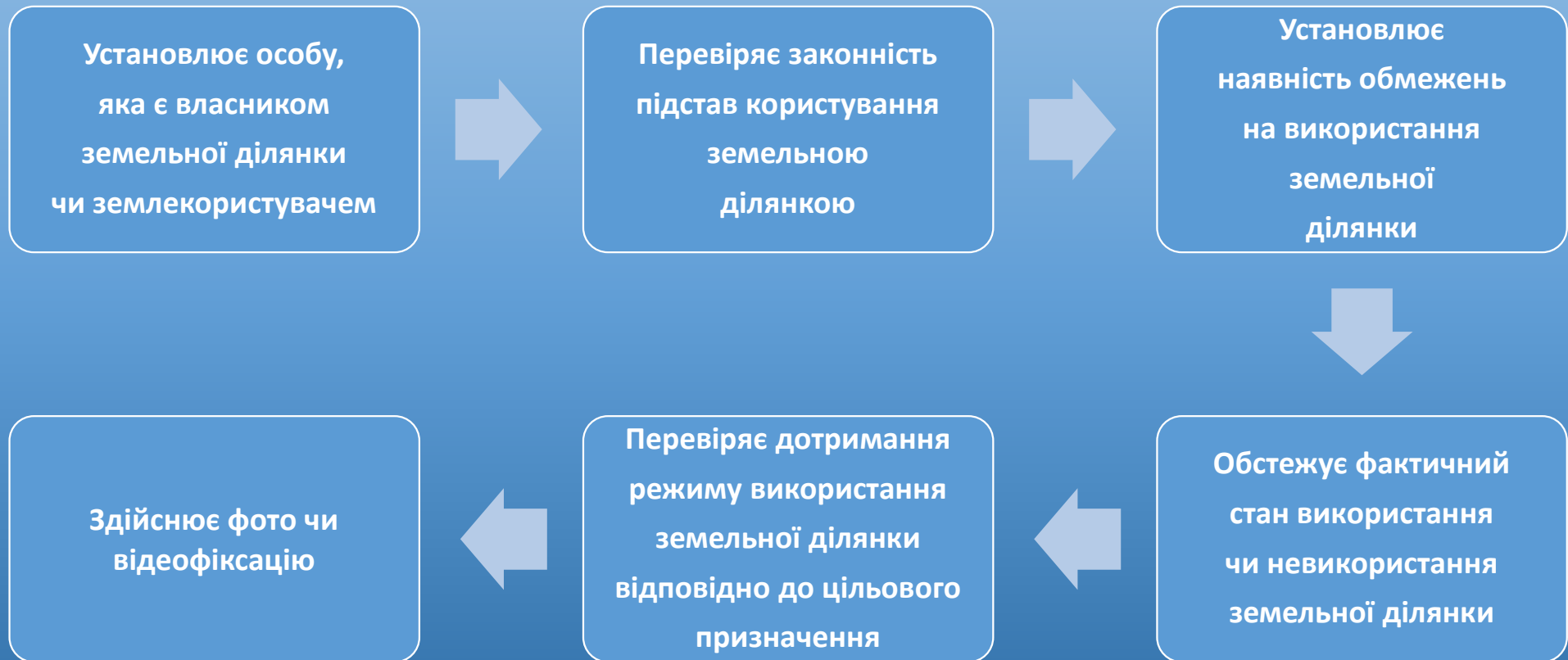
Наказ на здійснення
перевірки

Перевірка

Процес здійснення державного контролю за використанням та охороною земель державним інспектором

Хто може бути державним інспектором ?

Державним інспектором з контролю за використанням та охороною земель може бути громадянин України, який має вищу освіту, стаж професійної діяльності у сфері землеустрою та/або у сфері права або стаж роботи в органах, що здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, не менше одного року.

Повноваження державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель та дотриманням вимог законодавства України про охорону земель:

- безперешкодно обстежувати земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;
- давати обов'язкові для виконання приписи з питань використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;
- складати акти перевірок чи протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати справи про адміністративні правопорушення, а також подавати до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;

- у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;
- викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для одержання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з порушенням земельного законодавства України;
- передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;
- проводити фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;
- звертатися до суду з позовом щодо відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, а також повернення самовільно чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився.

Відповідальність державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель

Державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель зобов'язані додержуватися Конституції України, законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів.

За невиконання або неналежне виконання обов'язків державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель несуть відповідальність згідно із законом.

Фінансування і матеріально-технічне забезпечення спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Громадяни та юридичні особи несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законодавства за такі порушення (використання земель не за цільовим призначенням, самовільне зайняття земельних ділянок, порушення умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту). До суду уповноваженими особами можуть подаватись позови щодо відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, а також повернення самовільно чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився. Позови у сфері контролю та охорони земель можуть розглядатись в цивільному, адміністративному та господарському судочинстві.

Висновок

Земельні ресурси мають доволі вагоме місце в усіх сферах за дотриманням раціонального використання та охорони земель. Тому ці дефініції гарантуються та регламентуються Основним Законом України – Конституцією, ЗУ «Про охорону земель», ЗУ «Про державний контроль за використанням та охороною земель» тощо. Визначальними чинниками підвищення ефективності державного контролю за використанням та охороною земель є вирішення проблем його організації, чіткої правової регламентації, підвищення ефективності діяльності органів влади у сфері контролю за використанням та охороною земель, їх взаємодії з іншими правоохоронними органами при виявленні правопорушень та здійснення ними профілактичних заходів щодо уникнення порушень земельного законодавства.

